

‘Europe, it’s not a dream, it’s not a fortress, fuck borders!’

Europese verhalen van jonge mediamakers

Hilde Klein Het Doc Next Network biedt jonge mediamakers een platform om hun ideeën over Europa vorm te geven, met als doel nieuwe perspectieven op Europa te tonen vanuit het oogpunt van jongeren en daarmee een bijdrage te leveren aan het publieke discours. Wat betekent dit platform voor deze generatie mediamakers, en wat hebben zij eraan?

De European Cultural Foundation (ECF) initieerde in 2010 het Doc Next Network, dat in vier landen zetelt: Spanje, Turkije, Polen en Engeland.¹ Een van de initiatieven van het netwerk is het artistieke onderzoeksproject *Remapping Europe*, dat sinds 2012 actief is. Hierin wordt het remixen van media gebruikt als middel om heersende beelden van migranten in Europese landen te onderzoeken, analyseren en herpositioneren.

Een van de deelnemers is Farah Rahman uit Nederland, die divers audiovisueel werk maakt. Een kunstenaar die samenwerkte met Zemos98, de Spaanse tak van het Doc Next Network, zag Farahs werk op het sociaal mediakanaal Tumblr en vond dat het goed bij het project paste. Vervolgens werd ze uitgenodigd om *artist-in-residence* te worden in Sevilla. Farah zag een mogelijkheid om in alle vrijheid en ruimte haar artistieke visie te geven op de heersende beelden van migranten én om zich op conceptueel gebied

te ontwikkelen. Samen met andere jonge mediamakers uit verschillende Europese landen volgde ze onder meer workshops bij diverse kunstenaars. Het was een inspirerend en leerzaam project voor Farah. De deelnemers moesten niet alleen elkaar leren kennen, maar ook leren samenwerken. Iedereen had een andere achtergrond: dj, vj, multimediamaker, beeldhouwer. Farah: ‘Samen leven, discussiëren, luisteren naar en werken met elkaar was een belangrijk onderdeel van het proces.’

Zichzelf als Europeaan manifesteren

Het reflecteren op sociale vraagstukken vanuit verschillende perspectieven, niet alleen migratie, maar ook onderwijs, openbare ruimte, feminisme en de kunsten, sprak ook Lucas Tello Pérez aan. Hij begon bij *Zemos98* met een workshop waarin studenten van diverse disciplines met elkaar samenwerkten. ‘Een architect kijkt op een

andere manier dan een socioloog en door interactie tussen verschillende disciplines over dezelfde sociale topics vonden we een middenweg om tot zelfexpressie te komen.’ *Remapping Europe* ziet hij als kans voor jonge immigranten om zichzelf als Europeaan te manifesteren en het gevestigde beeld over immigranten om te zetten in eigen beelden. Het remixen van media geeft deze jongeren een *toolbox* om te reflecteren op de diversiteit aan verhalen en manieren van leven van een deel van de Europese jongeren.

De workshops en het samenwerken geven ook een welkome impuls aan het vakmanschap. Dat merkte Hande Zerkin, die zich aanmeldde voor een documentaireproject van Mode Istanbul, de Turkse afdeling van het netwerk. Hij maakte al eerder documentaires en korte films en worstelde met de juiste manier om zijn verhaal visueel overdrachtelijk te maken. Door het project leerde hij nieuwe manieren van filmen. ‘Voorheen ontbrak er iets aan mijn verhalen, met de remix van media kies ik nu een invalshoek waarmee mijn verhalen beginnen of eindigen. Het gevolg is dat mijn video’s meer publiek trekken en dat ik nu mensen weet te raken.’ Dankzij het netwerk werd zijn documentaire *Just brewed it, we’re waiting for it to settle* op het IDFA vertoond. Daarna bleef hij een trouwe deelnemer aan diverse videoprojecten van Mode. Francesca Ali Mirza werd, net afgestudeerd aan de filmacademie in Londen, geselecteerd voor *Remapping Europe* door de Engelse afdeling van het Doc Next Network. Francesca ziet zichzelf als ambitieuze jonge filmmaker die haar stem wil laten horen in Europa en daarmee verandering kan brengen. Via het netwerk ontwikkelde ze niet alleen technische vaardigheden, maar leerde ze ook hoe je een project pitcht en hoe je een *scenario treatment* schrijft. ‘Maar het belangrijkste was de mogelijkheid om mezelf te ontwikkelen en belangrijke culturele zaken via film

en documentaire op een effectieve manier te leren communiceren.’ David Sypniewski uit Polen had als autodidact ervaring met het maken van documentaires en animatiefilms. In eerste instantie deed hij mee om meer te leren over het remixen van media en daarmee een persoonlijk immigratieverhaal uit te werken. Het project bracht hem echter veel meer dan dat: ‘Ik leerde hoe ik materiaal kan vinden in film- en muziekarchieven, wat voor verschillende licenties er bestaan, maar het belangrijkste was dat remixen van media niet alleen een techniek is, maar ook een filosofie over het creëren van media. Dat was en is nog steeds zeer inspirerend voor me.’

Persoonlijke verhalen

Het project *European Souvenirs* komt voort uit *Remapping Europe*. Hierin onderzoeken jonge mediamakers herinneringen, familie, reizen en grenzen. Met behulp van archiefonderzoek en verhalen creëren ze een nieuw

---

In het project *European Souvenirs* onderzoeken jonge mediamakers herinneringen, familie, reizen en grenzen

---

palet waarin het verleden van Europa opnieuw wordt vormgegeven.

Lucas Tello Pérez had de rol van *travelling participant* in het project: 'Ik ging naar alle workshops in Warschau, Istanboel, Sevilla en Londen om de plaatselijke deelnemers van het project te ondersteunen bij de productie van hun video's.' De doelstelling van de workshops was verhalen van jonge immigranten vertellen die meestal niet getoond worden in de gangbare media. Lucas, afkomstig uit Jerez de la Frontera, het zuidelijkste deel van Spanje, heeft altijd veel contact gehad met immigranten. Het thema migratie interesseert hem, ook omdat de huidige crisis in Spanje veel jongeren ertoe beweegt om te emigreren. Daarnaast ervaart hij dat Europa in het zuiden van Spanje nog een abstract begrip is. Volgens Lucas is er met *European Souvenirs* veel bereikt: de jonge immigranten leerden niet alleen technische vaardigheden om video's te produceren waarmee ze zichzelf en hun kijk op Europa konden uitdrukken. Door de workshops werden ook netwerken gecreëerd tussen mensen met verschillende nationaliteiten. 'Immigranten uit verschillende landen hebben meestal alleen contact met mensen van hun eigen land. Het was erg belangrijk om dat te doorbreken.' Voor Lucas was ook de plaatselijke context van de verhalen van de immigranten belangrijk. De video's moesten bestaande beelden in de media over de lokale immigranten zien te doorbreken met een nieuw perspectief. 'In Spanje heb je andere immigranten dan in Turkije, dan vertel je een ander verhaal.'

Twee werelden

Voor Hande Zerkin uit Izmir betekent migratie dat mensen gedwongen zijn om naar andere plekken te vertrekken. Onder het mom van stadsvernieuwing worden immigranten gedwongen Izmir te verlaten. De diversiteit aan culturen die de stad kleur geeft en

verrijkt, dreigt daarmee verloren te gaan. 'Hun vertrek maakt onze levens leeg, eenzaam en kleurloos. Ik wil deze leegte laten zien met straten, huizen en objecten die mensen hebben achtergelaten.' *European Souvenirs* was voor Hande een kans om haar persoonlijke interesse in het vastleggen van verlaten plekken te tonen en daarmee de effecten van immigratie zichtbaar te maken. David Sypniewski, geboren in Frankrijk uit Poolse ouders, kon zich goed vereenzelvigen met de zoektocht van een immigrant naar de eigen roots. Zijn ouders waren Polen in 1981 ontvlucht vanwege de politieke situatie. In 1992 remigreerde hij naar Polen. Hij behield naast zijn Poolse paspoort zijn Franse paspoort. Later keerde hij terug naar Parijs. Het politieke discours had in Frankrijk inmiddels een andere houding aangenomen ten opzichte van Poolse immigranten, die tegelijkertijd ook veranderd waren van politiek gedreven naar arbeidsimmigranten. David keek met andere ogen naar het land van zijn jeugd en keerde terug naar Polen. Nog steeds heeft hij het gevoel in twee werelden te leven, zoals hij het zelf omschrijft: 'Ik heb problemen met mijn Franse accent in mijn Pools en mijn Poolse accent in mijn Frans.' Het project *European Souvenirs* viel perfect samen met zijn eigen leven, zijn veranderde identiteit vanwege politieke veranderingen binnen Europa. 'Ik heb het gevoel dat ik nog steeds mee-evolveer met Europa.'

Ook Francesca Ali Mirza verwerkte een persoonlijk immigratieverhaal in een van haar films. Ze maakte een experimentele film over de ervaringen van haar vader als immigrant en zijn pogingen om te integreren in de Engelse maatschappij. Haar vader emigreerde in de jaren zeventig van de vorige eeuw uit India naar Engeland. De moeilijkste barrière om te integreren was de taal. Francesca: 'Gelukkig ondervond mijn vader geen grote

Hilde Klein

is hoofd van de bibliotheek van de Boekmanstichting

problemen, waardoor ik er als kind geen last van had. Door het project realiseerde ik me hoe moeilijk het voor hem moet zijn geweest om zijn land en cultuur te verlaten.'

Farah Rahman werkte voor dit project behalve in Spanje ook in creatieve remix-ateliers in Turkije, Engeland en Polen met jonge verhalenvertellers met een migranten-achtergrond. Daarnaast maakte ze een *live-cinema remix performance tour* door Europa. Hierbij verwerkte ze onder meer (beeld-) materiaal uit Europese archieven, 8mm-films gevonden op vlooiemarkten en verhalen van mensen die ze ontmoette in een eigen mix. Door de bestaande media te remixen en over de grenzen heen te tillen, werd een nieuw perspectief ten aanzien van immigratie in Europa gecreëerd, aldus Farah. Door het project is ze meer gaan nadenken over haar eigen culturele achtergrond en hoe deze deel uitmaakt van haar identiteit. 'Mijn ouders komen allebei uit Suriname. Voor het project heb ik beiden geïnterviewd over hun eerste dag in Nederland. Fragmenten van dit interview zijn verwerkt in de performance begeleid met 8mm-filmbeelden van hun huwelijk. Ik denk dat het belangrijk is de historie te onderzoeken en mijn eigen achtergrond hierin te verwerken. Dat maakt me eigenlijk ook een levend Europees souvenir. Ik ben echt met andere ogen naar Europa gaan kijken. *Europe, it's not a dream, it's not a fortress, fuck borders!*'

Websites

European Cultural Foundation:
www.culturalfoundation.eu
 Doc Next Network: www.docnextnetwork.org
 European Souvenirs: www.europeansouvenirs.eu/who,
www.europeansouvenirs.eu
 Farah Rahman: fariatie.tumblr.com/About
 Lucas Tello: challenge.docnextnetwork.org/first-videos-yo-creo/#top
 Hande Zerkin: handezerkin.com/
 David Sypniewski: plus.google.com/+DavidSypniewski/posts
 Francesca Mirza: cargocollective.com/franamirza/My-Father-s-Daughter-low-quality-version

Noot

- 1 Het Doc Next Network bestaat uit: Zemos98 (Spanje), Mode Istanbul (Turkije), Association of Creative Initiatives "ę" (Polen) en het Future Film Programme van het British Film Institute (Verenigd Koninkrijk).